

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

5.Bf.359/2021/12. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2022. október 28. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 16. napján kihirdetett 15.B.1129/2019/45. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjával 7.620 (hétezer-hatszázhusz) forint bűnügyi költség merült fel, melynek megfizetésére Terhelt1 I.r. vádlott köteles.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

[1] A Fővárosi Törvényszék 2021. szeptember 16. napján meghozott 15.B.1129/2019/45. számú ítéletével Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében [1978. évi IV. törvény 310. § (1), (4) bekezdés]; és ezért őt 2 év – végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett – börtönbüntetésre, és 200 napi tétel – napi tételenként 2500 forint, összesen 500.000 forint – pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményről, s kötelezte Terhelt1 I.r. vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költségéből 368.111 forint megfizetésére.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség a vádlott terhére a büntetés súlyosítása, végrehajtható szabadságvesztés, foglalkozástól eltiltás és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében, míg a vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett jelentett be fellebbezést.

[3] Az ügyészség fellebbezésének írásbeli indokolásában, nem vitatva az enyhítő tényezők, különösen az időmúlás nyomatékát, azt hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított büntetés nem alkalmas a büntetési célok elérésére, abban nem tükröződik a hosszabb időn át elkövetett költségvetést károsító bűncselekmény tárgyi súlya. Álláspontja szerint a végig tagadó terhelten szemben a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése és a foglalkozástól eltiltás mellőzése súlytalanná teszi a joghátrányt.

[4] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.926/2021/2. számú átiratában elsőként is utalt a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében arra, hogy a felülbírálat teljeskörű. Álláspontja szerint a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat megtartotta, és megalapozott tényállást állapított meg, mellyel kapcsolatban indokolási kötelezettségét maradéktalanul teljesítette.

[5] A bűnösségi körülményeket álláspontja szerint az elsőfokú bíróság feltárta, ugyanakkor túlzott nyomatékot tulajdonított az időmúlásnak, ekként a kiszabott büntetésben nem jutott érvényre a vádlott terhére rótt bűncselekmény kiemelkedő tárgyi súlya. A büntetési célok maradéktalan érvényesülése érdekében ezért a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzése szükséges.

[6] Emellett a költségvetést károsító cselekmény tárgyi súlyára, az okozott különösen nagy vagyoni hátrányra figyelemmel azt is kifejtette, hogy a pénzbüntetés napi tételeinek száma indokolatlanul alacsony.

[7] Úgyszintén – konkrét BH-ban közzétett eseti döntésre hivatkozva – hangsúlyozta azt is, hogy Terhelt1 I.r. vádlott ügyvezetői foglalkozástól eltiltása nem mellőzhető, mely egyébként a logisztikus diplomával rendelkező vádlott elhelyezkedését nem gátolja.

[8] Összességében indítványozta, hogy az ítéltábla a törvényszék ítéletét változtassa meg, a börtönbüntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzze, a pénzbüntetés napi tételeinek számát emelje, s szabjon ki a vádlottal szemben foglalkozástól eltiltást és közügyektől eltiltás mellékbüntetést is. Ezen túlmenően állapítsa meg, hogy a terhelt a szabadságvesztésből a fele rész kitöltse után feltételes szabadságra bocsátható.

[9] A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában fellebbezését fenntartva, elsődlegesen védence felmentésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. A felmentés körében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság helytelen ténybeli következtetéssel állapította meg a vádlott cselekvőségét és tudattartalmát. Álláspontja szerint az I.r. vádlott következetes védekezésére figyelemmel a bizonyítékok nem alkotnak olyan zárt logikai láncolatot, melyek büntetőjogi felelősségrevonását megalapozhatnák. Nem vitatta, hogy a befogadott számla kiállítójaként szereplő cégek képviselői a számlák kiállítását és a gazdasági esemény megtörténtét cáfolták, mindez azonban álláspontja szerint nem érinti az

I.r. vádlott azon állításainak helytállóságát, hogy a gazdasági események megtörténtek, s e cégek nevében, őt is tévedésbe ejtve, ismeretlen személyek állítottak ki arról számlát. Utalt arra is, miszerint az írásszakértői vélemény cég8 és cég10 nevében kiállított számlák tartalmi részeinek vádlotti kézeredetét megállapító írásszakértői vélemény a számlák fiktív voltának igazolására nem alkalmas, a többi számla tekintetében pedig még írásszakértői vélemény sem áll rendelkezésre.

[10] Ezt meghaladóan a védő a fellebbviteli főügyészségi átiratban írtakkal szemben fogalmazta meg kritikáját. Hivatkozott arra, hogy az EJEB a 10 év időtartamot megközelítő, vagy azt meghaladó büntetőeljárásokat olyan hosszúnak tekinti, amelyek egyértelműen megsértik az EJEE 6. cikk 1. bekezdésében foglalt „ésszerű idő” követelményét. Erre is figyelemmel az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettek szerint Terhelt1 I. rendű vádlottnak fel nem róható tizenkét évet meghaladó időmúlás és az eljárás elhúzódása, valamint büntetlen előélete és pozitív életvezetése még bűnösség megállapítása esetén sem indokolja a súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását, s ugyancsak nem indokolt a pénzbüntetés napi tételszámának emelése. A foglalkozástól eltiltás mellőzését illetően is osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy annak alkalmazása jelen ügyben olyan túlzott mértékű retorziót eredményezne, mely semmilyen szinten nem szolgálja a társadalom érdekét, továbbá nem mozdítja elő a generális és a speciális prevenció érvényesülését.

[11] A fellebbezések nem alaposak.

[12] Miután az I.r. vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a) pontján alapult, s nyilvános ülés tartásra indítvány az ügyészség, a terhelt és a védő részéről sem érkezett, ezért az ítéltábla az ügyben a Be. 598. § (2) bekezdése alapján tanácsulást tűzött ki.

[13] A bejelentett védelmi perorvoslatok felmentést is célzó tartalmára figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírált.

[14] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat betartva folytatta le az eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének eleget is tett. Az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező, a Be. 608. § (1) és (2) bekezdésében foglalt abszolút, továbbá a Be. 609. § (1) és (2) bekezdése szerinti relatív eljárási szabálysértést az ítéltábla nem észlelt.

[15] A bizonyítási eljárásban az I.r. vádlott, tanúk figyelmeztetése törvényes volt. A törvényszék – a bíróság engedélyével – írásbeli vallomást tevő tanú6, tanú5 tanú vallomásait, valamint a vallomás-megtagadási jogával élő, tanúként kihallgatott Terhelt2 II.r. terhelt nyomozás során tett vallomásait az elsőfokú bíróság ismertetés útján tárgyalás anyagává tette, csakúgy, mint a vádiratban ismertetni indítványozott további tanúvallomásokat is. A Be. 530.

§-a értelmében az igazságügyi írásszakértői véleményt, valamint a Be. 531.§-a alapján ismertette az okiratokat és egyéb iratokat is.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása a Be. 561. § (3) bekezdés a) pontjában írtaknak megfelelően tartalmazza a vádra utalást, mely azzal egészítendő ki, hogy az ügyészség a vádiratban közölte azt is, hogy az adócsalás büntettével alaki halmazatban levő közbizalom elleni bűncselekmény miatt vádemelésre nem került sor, mert elévülés folytán felelősségre vonásnak nincs helye.

[17] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiánytalan és pontos, nem tartalmaz téves ténybeli következtetéseket, egyszersmind az az I.r. vádlott tagadásával szemben álló részében is a bizonyítékok okszerű értékelésén alapul, ezért a Be. 591. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[18] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában írtak szerint teljesítette, megjelölte a rendelkezésre álló bizonyítékokat és részletes indokát adta, hogy a tényállás megállapításakor egyes bizonyítékokat milyen módon és okból vett figyelembe.

[19] A vádlott által a cég2 nevében befogadott számlákon kiállítóként szereplő cégek képviselői, illetőleg tanú10 tanúvallomásaikban kivétel nélkül arról nyilatkoztak, hogy a nevükben illetőleg az általuk képviselt cégek nevében kiállított számlák valótlanok, azokat nem ők állították ki, s a cég2-vel és Terhelt1 I.r. vádlottal semmilyen gazdasági kapcsolatuk nem volt. Ezen egyöntetű bizonyítékok alapján a vád tárgyává tett, s a vonatkozó áfa bevallásoknál a levonható adó körében figyelembe vett számlák fiktív voltahoz kétség nem férhet. Ezen állításokat a tanúvallomások ismeretében az eljárás későbbi szakaszában maga az I.r. terhelt sem vitatta. Erre figyelemmel a védő azon érvelése, miszerint a számlák fiktív voltának alátámasztására az írásszakértői vélemények nem elegendők, nyilvánvalóan nem foghat helyt.

[20] Hasonlóképpen a jelen ügygel összefüggésben a közvetett bizonyítékok zárt láncolatának szükségességére hivatkozás, illetőleg annak hiányával kapcsolatos védői érvelés is téves. Az e körben megjelölt – mára egyébként már nem is egységes megítélésű – elméletek ugyanis azt modellezték, ha az adott cselekményt érintően kizárólag közvetett, azaz olyan bizonyítékok állnak rendelkezésre, melyek a büntetőjogilag releváns tényekhez csak közvetetten kapcsolódnak. Jelen ügyben a tanúk vallomásai és az írásszakértői vélemény is közvetlenül az elsődleges tényekre az adóbevallásnál figyelembe vett számlák fiktív volta, és az I.r. vádlott ezzel kapcsolatos cselekvőségére vonatkozott. Ily módon a bíróság mérlegelő tevékenysége fókuszában – helyesen – nem is a közvetett bizonyítékok zárt logikai láncolatának felállítása, hanem annak vizsgálata állt, hogy a rendelkezésre álló tanúvallomásokból, írásszakértői véleményekből, számlákból, adóbevallások adataiból az I.r. terhelt tudattartalmára, mint szekunder tényre vonatkozóan milyen következtetések vonhatók le.

[21] Az elsőfokú bíróság ennek mentén a számlák fiktív voltára kiterjedő I.r. vádlotti tudattartalmat is kifogástalan, hiánytalan érveléssel állapította meg. Szemben a védői állásponttal, az ilyen jellegű bizonyíték-értékelés törvényes és szokványos, különösen a hasonló tárgyú eljárásokban, s ennek során a törvényszék logikai hibát nem vétett, az elsődleges tényekből ugyanis logikusan csak és kizárólag Terheltl I.r. vádlott bűnös (jogellenes) szándéka, tudattartalma következett.

[22] A fiktív számlák kibocsátójaként szereplő adóalanyok nagyobb száma már önmagában megkérdőjelezte azon I.r. vádlotti állítások helytállóságát, miszerint a számlák kiállításakor, befogadásakor azok hitelességét illetően őt megtévesztették. E számlák ugyanis lefedték beszerzései döntő részét, miközben az is tény, hogy a kapcsolattartó, számlát rendelkezésre bocsátó személyt egyik cég esetében sem tudta megnevezni, a cégek tevékenységi köre több esetben nem is felelt meg a számlán szereplő gazdasági eseménynek, így minden alap nélkül hivatkozott arra, hogy körületekintően járt el. S végül a védekezése egyértelmű cáfolatát jelenti az írásszakértői vélemény is, mely – tanú2 és tanú6 terhelt által sem vitatott tanúvallomásai alapján – alaki és tartalmi szempontból egyaránt valótlán számlák kitöltésére vonatkozóan a vádlotti kézeredetet kategorikusan azonosította.

[23] A törvényszék tehát helyesen következtetett a vádlott cselekvőségének mibenlétére, és indokai is helyesek és meggyőzőek voltak.

[24] Az elsőfokú bíróság törvényes és a logika szabályainak is megfelelő mérlegelésének eredményeképpen tett megállapításait a másodfokú bíróság tehát maradéktalanul osztotta, s minthogy az I.r. vádlott védekezésének elfogadásán keresztül a felmentését célzó védelmi perorvoslatok éppen ezt a mérlegelő tevékenységet támadják, az a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethetett.

[25] Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett Terheltl I.r. vádlott bűnösségére, és a cselekmény jogi minősítése – a Btk. 2.§-a alapján főszabályként irányadó elkövetéskori büntető törvény alkalmazásának helyes magyarázata mellett – törvényes.

[26] A több bevallási időszakot átölelő részecselekményeket, figyelemmel arra, hogy annak elkövetésére azonos céget (cég2), azonos adónemet (ÁFA) és egymáshoz közeli bevallási időszakokat érintettek, a törvényszék helyesen foglalta az 1978. évi IV. törvény 12. § (2) bekezdése alapján a folytatólagosság törvényi egységébe. S azokat törvényesen minősítette az adóbevétel csökkenés különösen nagy érték alsó határát meghaladó összegére és az 1/2006 BJE határozatban foglaltak szem előtt tartásával, arra figyelemmel, hogy visszaigénylésre egyetlen bevallási időszak tekintetében sem került sor, az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdése szerinti adócsalás büntetettének.

[27] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság feltárta, csak a súlyosító tényezők egészítendőek ki a minősítésnél, s a büntetési tételnél kifejezésre nem jutott üzletszerű elkövetéssel, ugyanakkor I.r. vádlott javára szólnak a személyi körülményekben írt, rendszeres kezelést igénylő betegségei.

[28] Az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított kiemelt jelentőséget a több mint 12 éves időmúlásnak, melynek nagy része alatt a vádlott büntetőeljárás hatálya alatt állt, s melynek nyomatékát az elsőfokú ítélet óta eltelt több mint egy év tovább növelte.

[29] Az így kiegészített bűnösségi körülményeket a cselekmények tárgyi súlyával is összevetve, az elsőfokú bíróság a büntetéskiszabási elvekkel és büntetési célokkal összhangban választotta meg az alkalmazott büntetési nemeket, s a másodfokú bíróság azok tartamával, illetve mértékével is egyetértett.

[30] A büntető törvény irányadó rendelkezései alapján szabadságvesztés büntetés helyett más büntetés alkalmazása kizárt. A több bevallási időszakot érintő folytatólagos és üzletszerű elkövetésre figyelemmel az 1978. évi IV. törvény 87. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt enyhítő szakasz alkalmazására sem volt indok, ugyanakkor a rendkívüli, 12 évet meghaladó időmúlás, az I.r. terhelte azóta is büntetlen előélete alapján a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamának felemelésére sem látott alapot.

[31] A szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztésére vonatkozó elsőbírói rendelkezés indokait is maradéktalanul osztotta az ítéltábla. A felnőttkorúak próbára bocsátásáról és a büntetés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló 55. BK véleményben írtakra figyelemmel a következőkre még mutat rá. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről a bíróság a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint a büntetéskiszabási elveket figyelembe véve dönt. Mindebből szükségszerűen következik, hogy azon körülmények (s ez az enyhítő tényezőkön túl a súlyosító tényezőket is magában foglalja), melyek jelen ügyben a kiszabott büntetés nemét és mértékét megalapozták, a szabadságvesztés végrehajtásnak felfüggesztése szempontjából is jelentőséggel bírnak. Az említett körülmények és a büntető törvényben megjelölt büntetési célok érvényesülése között szoros kölcsönhatás van. A törvény szövege, hogy a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére „különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel” kerülhet sor, értelemszerűen jelenti azt is, miszerint amellet, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése az általános megelőzés követelményével szemben nem állhat, mégis elsődleges jelentősége az egyéni megelőzésnek van. Ezen túl a büntetést befolyásoló tárgyi tényezők közül az időmúlás (a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. BK vélemény III/10. pont) nagyobb mértéke, és ezen belül a büntetőeljárásnak a terheltek önhibáján kívüli jelentős elhúzódása esetén is a büntetési célok közül a generális prevenció szükségszerűen háttérbe szorul a speciális, az elkövető visszatartását előmozdító büntetési célhoz képest. Jelen ügyben, amellet, hogy több mint 12 éves időmúlás következett be, I.r. vádlott személyi körülményei is igen kedvezőek (büntetlen előélet, azóta is kifogástalan életvezetés, kiskorú gyerek eltartásáról gondoskodás). Ehhez képest önmagában a költségvetést károsító cselekmény nem vitásan jelentős tárgyi súlya, a társadalom értékítélete szerint is súlyosabban elítélendő volta, elszaporodottsága nem zárhatja ki a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését. Az elsőfokú bíróság a próbaidő tartamát is helyesen, valamennyi releváns körülmény szem előtt tartásával határozta meg, annak módosítását sem látta az ítéltábla indokoltnak.

[32] Az elsőfokú ítélet helyesen nem tartalmazott rendelkezést a szabadságvesztés elrendelése esetén a feltételes szabadság legkorábbi időpontjára vonatkozóan, miután az 1978.

évi IV. törvény 47. § (2) bekezdése alapján a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a végrehajtási fokozathoz igazodott, így annak végrehajtás során történő változása (pl. enyhébb végrehajtási fokozat megállapítása stb.) a feltételes szabadság legkorábbi időpontjára is kihat.

[33] A megfelelő jövedelemmel rendelkező I.r. vádlottat érintően továbbá az 1978. évi IV. törvény 51. § (2) bekezdés alapján kötelezően kiszabandó pénzbüntetés és annak mértéke is helytálló és indokolt volt.

[34] A másodfokú bíróság osztotta a törvényszéknek a foglalkozástól eltiltás mellékbüntetés alkalmazásának mellőzését megalapozó érveit. Kétségtelen, hogy miután az I.r. vádlott, a gazdasági társaság vezető tisztségviselői (ügyvezetői) pozíciójának, mely az 1978. évi IV. törvény 56. § (3) bekezdése alapján foglalkozásnak minősül, felhasználásával követte el a terhére rótt cselekményt, az 1978. évi IV. törvény 56. § (1) bekezdés b) alapján a foglalkozástól eltiltás büntetés alkalmazásának törvényi alapja fennállt. Ugyanakkor a törvény a foglalkozástól eltiltás kötelező alkalmazását ez esetben sem írta elő, ennek eldöntésénél az elsőfokú bíróságnak annak alárendelten, hogy a büntetési célokat érvényre juttassa, ugyanazon büntetéskiszabási körülményeket kellett mérlegre tennie. Márpedig tény, hogy I.r. vádlott jelen büntetőeljárás megindítása óta is büntetlen előéletű, az eltelt 12 évben más büntetőeljárás sem indult ellene, s családja megélhetését saját maga által vezetett vállalkozás keretein belül biztosítja, s bár logisztikus szakon diplomát szerzett, végzettsége szerinti munkakörben évek óta nem dolgozik. Erre figyelemmel helyes a törvényszék azon megállapítása, miszerint a foglalkozástól eltiltás a rendezett egzisztenciális, családi körülményeit alapjaiban rengetné meg, mely az eltelt idő és az I.r. vádlott megváltozott életvezetése folytán semmiképpen sem állna összhangban a büntetési célokkal.

[35] A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés törvényes, s az elsőfokú bíróság annak jogszabályi alapjára is pontosan hivatkozott.

[36] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 598. § (2) bekezdés II. fordulata szerinti tanácsulésen az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[37] Megállapította továbbá a Be. 613. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban a kirendelt védő (fellebbezés indokolás elkészítésével) felmerült díját mint bűnügyi költséget, s annak megfizetésére a Be. 574. § (1) bekezdése alapján az I.r. vádlottat kötelezte.

Budapest, 2022. október 28.

dr. Borbás Virág Bernadett s.k.

dr. Raczky Katalin s.k.

dr. Csermák János s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 15.B.1129/2019/45. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.359/2021/12. számú végzése folytán 2022. október 28. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2022. október 28.

dr. Borbás Virág Bernadett s.k.

a tanács elnöke